

*Αναπαραστάσεις του '21 στον Τύπο την
περίοδο του Μεσοπολέμου (1919-39)*

Παναγιώτης Γατσωτής, ΣΕΕ ΠΕ02, 1ο ΠΕΚΕΣ
Αττικής

Το 1821 στο 1921

Εφ. Ελεύθερος
Τύπος,

φύλλο 1/1/1921:

•Δ/ντής Ανδρέας
Καβαφάκης (1870-
1922)

- Κύριο άρθρο
πρωτοσέλιδου («Τα
νέα πεπρωμένα»
Σπύρος Μελάς
(1882-1966)

- Εικόνα Νικολάου Λύτρα (1883-1927):
Ανατέλλων ήλιος:
αλληγορία
αναγέννησης..

•Ποίημα Γεωργίου Δροσίνη (1859-1951) «Ύμνος των προγόνων»

Ανατολή ηλίου, αγγελάκια..

Χριστιανικό μοτίβο αναγέννησης
Ιστορία του βλέμματος. Εθνική
παλιγγενεσία..



Απευθύνεται στη
γενιά του 1821..

ΥΜΝΟΣ ΤΩΝ 1821

Ἐσεῖς, πού πρω τοσπείρατε
Τῆς λευτεριάς τὸ σπόρο,
Λαχταρισμένο δῶρο,
Στὴ σκλαβωμένη γῆ,
Ἐσεῖς, κι' ὅταν ἐορίμασαν
Τὰ στάχυα καρποφόρα,

Τοῦ θερισμοῦ τὴν ὥρα,
Μᾶς γίνατε ὁδηγοί.

Σὰν ἴσκιοι μεγαλόκορμοι
Κι' ἀπείραχτοι ἀπ' τὰ χρόνια
Φέρνεται ἡμᾶς τὰ ἐγγόνια
Στὸ δρόμο τῆς τιμῆς.

ΠΡΟΓΟΝΩΝ

1821

Κι' ὅπου πολέμων κράξιμο
Κι' ὅπου τῆς μάχης κρότοι
Ἐσεῖς περνάτε πρώτοι
Κι' ἀκολουθοῦμε ἡμεῖς.

Στὴ μνήμη σας ἀνάψοιτε
Χρυσὰ λιβανιστήρια,

Γιὰ σᾶς τὰ νικητήρια
Τὸ χεῖλῃ μας ὑμνοῦν
Καὶ, πλέκοντας τὰ χέρια μας
Τῆς δόξας τὰ στεφάνια,
Λιχὴ σας περηφάνεια
Στοὺς τάφους σας κρημνοῦν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Εφ.
Ελεύθ
ερος
Τύπος,
φύλλο
1/1/19
21

Rüsen

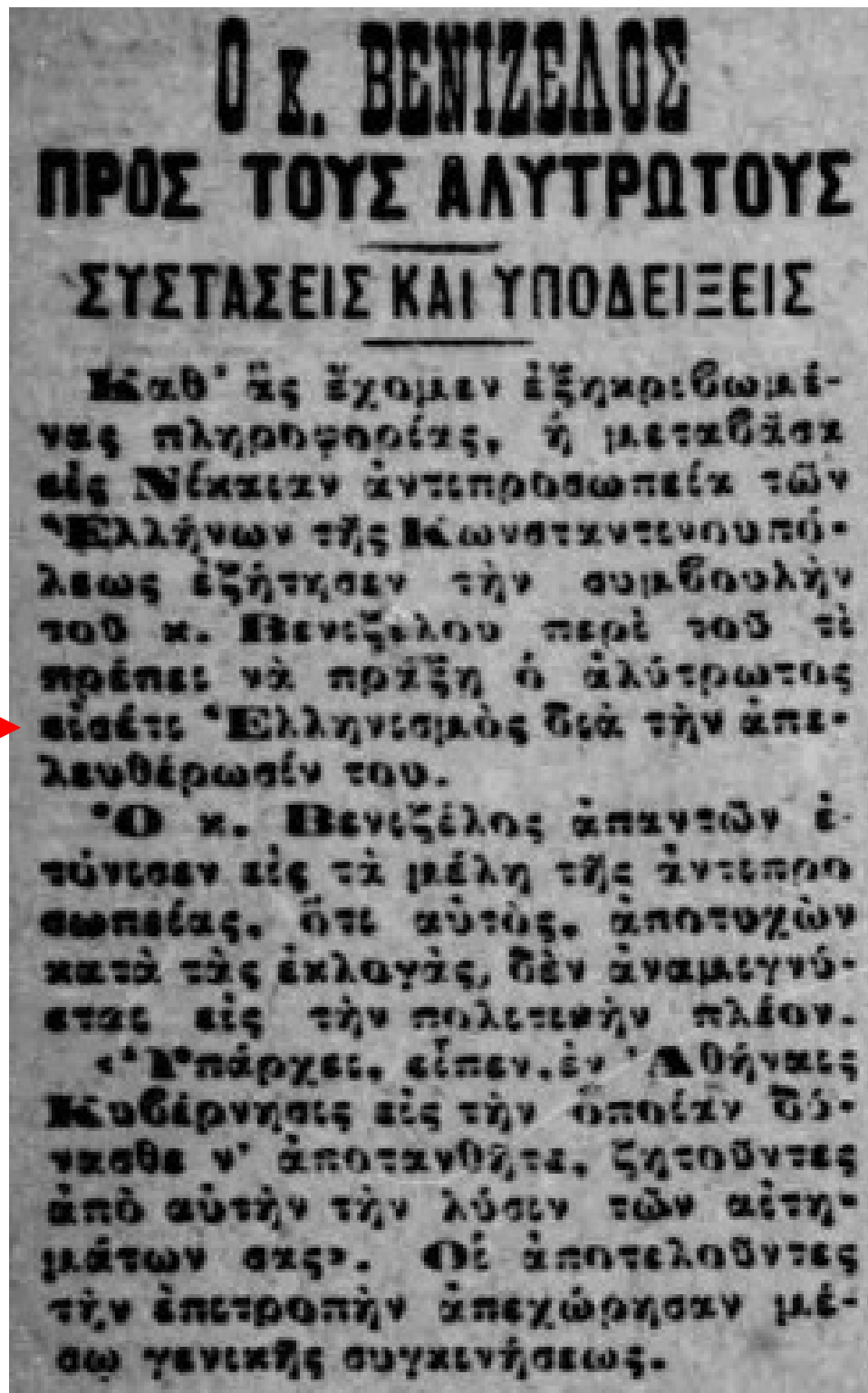
Τίτλοι πρωτοσέλιδων
σημειωμάτων Ελεύθερου
Τύπου 2-1-1921:

1)«Ο κ. Βενιζέλος προς
τους αλυτρώτους.
Συστάσεις και υποδείξεις».

2)«Κάθοδος κορυφαίων
Φιλελευθέρων εις την
Ελλάδα»

3)«Ο κ. Βενιζέλος
εγκαταλείπει την Νίκαιαν».

Μεγ.Ιδ.



Φύλλο 2/1/1921

Ιδρυτής-ιδιοκτήτης:

Όμηρος Ευελπίδης



«Ένα Νέον '21

Εις το κατώφλιον του νέου Χρόνου, το οποίον επατήσαμεν χθες, συναντώμεν μίαν χρονολογίαν που ομιλεί με εντελώς χωριστόν τρόπον εις πάσαν ελληνικήν ψυχὴν και εξυπνὰ τας ιερωτέρας των αναμνήσεων τας φυλαγμένας εις τα άδυτα των αδύτων του εθνικού μας βίου. Χρονολογίαν η οποία ανοίγει ενώπιόν μας υπέρ ποτε γοητευτικόν και υπέρ ποτε εναργές το ασύλληπτον έπος του '21, από την ιστορικήν εμφάνισιν του οποίου μας χωρίζει μία ολόκληρη εκατονταετία. Από τα βάθη του αιώνος αυτού, εις την αντίπερα όχθην του οποίου ακριβώς ευρισκόμεθα φθάνει καθαρωτέρα μέχρις ημών η εναγώνιος κραυγή του λυτρωμού την οποίαν αφήκε η φυλή υποδυομένη εις τον έσχατον των αγώνων της. Η τιτανική προσπάθεια της φούχτας εκείνης των λεοντοθύμων απολογητών του Ελληνικού ιδεώδους, η οποία έσεισε με τον γρόνθον της τα θεμέλια της πανισχύρου αυτοκρατορίας του Ισλάμ και έκαμε να τρεζοβολήσκει η Ιερά Συμμαχία, μας παρουσιάζεται πλησιέστερα από κάθε άλλην φοράν, γίνεται κατά ένα τρόπον οικειότερα μας.

Ζώμεν ένα νέον '21, το οποίον, χωρίς να το θέλομεν, φέρει εις τα χείλη μας το ερώτημα : Εφθάσαμεν; Και πού; [...]» [Συντάκτης: Μάλαινος Μ.]

Ἐὖ 1921, λοιπὸν, μάς καλεῖ καὶ μάς
ἐπεβάλλει νὰ ἀναπετάσωμεν τὴν σημαίαν
τῆς ἡθικῆς μας παλεγγενεσίας. Ἰσοῦς ὅτι
τὴ πρόξυ καὶ ποίκα εἶνε ἡ Ἀγία Ἀγύρα τοῦ
ὅτι συνήθη καὶ κρατήρη τὸ θάρος της. Ὁ

Τόποι μνήμης –
εθνικὴ ταυτότητα

Ὁ ἐθνικός μας εἶος ἀπαιτεῖ ἓνα ἰκύμη ἀ-
γόνυ καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειωτὴν του.
Ἐὰν ἡ γροθυολογία, εἰς τὴν ὅποιαν εἰσέληθα-
μεν χίτες μάς ἐνθυμίζει, εὐγλωττότερον ὅτι
κάθε ἄλλαν, τὴς πρὸς αὐτὴν ὀποχρεώσεις
μας. Ἐν σημαίᾳ τοῦ νέου 21 περιμένει
τὸν πεπαιστωμένο της.

ΠΑ. Γ. ΜΕΤΑΛΛΕΥΟΣ

Renan, E. (2009), **Τι είναι έθνος** –Προσευχή πάνω στην Ακρόπολη (2η έκδ.) (μτφρ. Γ. Λάμπας & Η.Π. Νικολούδης), Αθήνα: Ροές, σσ. 48-50.
[Διάλεξη του 1882]

Το έθνος είναι μια ψυχή, μια πνευματική έννοια. Πρόκειται για δυο πράγματα που, στην πραγματικότητα, δεν είναι παρά ένα και το αυτό. Το ένα βρίσκεται στο παρελθόν, το άλλο στο παρόν. Το ένα αποτελεί την κοινή κατοχή μιας κληρονομιάς αναμνήσεων. Το άλλο είναι η σημερινή συγκατάθεση, η επιθυμία της συμβίωσης, η βούληση να εξακολουθήσουμε να αξιοποιούμε αυτή την κληρονομιά που δεχόμαστε ως αδιαίρετη. Ο άνθρωπος, κύριοι, δεν αυτοσχεδιάζει. Το έθνος, όπως και το άτομο, είναι η κατάληξη ενός μακρού παρελθόντος που αποτελείται από προσπάθειες, θυσίες και αφοσιώσεις. Ο σεβασμός προς τους προγόνους είναι το πιο θεμιτό αίσθημα απ' όλα τα άλλα. Οι πρόγονοί μας μας έκαναν αυτό που είμαστε. Ένα ηρωικό παρελθόν, οι μεγάλοι άνδρες, η δόξα (εννοώ την αληθινή), ιδού το κοινωνικό κεφάλαιο πάνω στο οποίο στηρίζεται μια εθνική ιδέα. Οι κοινές δόξες του παρελθόντος, η κοινή βούληση του παρόντος, να οι αναγκαίες προϋποθέσεις για να υπάρξει ένας λαός. Αγαπάει κανείς το σπίτι που έχει χτίσει και που το μεταβιβάζει στους απογόνους του. Ο σπαρτιατικός ύμνος «Είμαστε αυτό που υπήρξατε, θα είμαστε αυτό που είστε» αποτελεί, χάρη στη συντομία του, τη σύνοψη κάθε εθνικού ύμνου».

Το 1921, το συμπληρούν
 μίαν εκατονταετία
 από του ιερού
 έτους της
 πρώτης
 Ελληνικής
 εκρήξεως, θα ίδη
 αναμφισβητήτως
 συμπληρούμενο
 ν, το όλον έργον
 της Ελληνικής
 αποκαταστάσεω
 ς, το έργον το
 οποίον εγκλείει
 εις την ιστορίαν
 του το
 απερχόμενον
 1920 – το έτος
 της Ελλάδος.

ΕΤΟΣ 42^{ΟΝ}

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ Παρασκευή 1 Ιανουαρίου 1921

Αριθ. 11,699

ΣΦΑΙΡΑ

ΕΚΔΟΤΑΙ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ
ΣΠΥΡΟΣ Γ. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΘ. Ν. ΚΑΛΟΣΤΥΠΗΣ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1880

Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

→ ΗΛΘΟΝ ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΚΙ' ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΠΟΥ ΘΑ ΓΕΝΗ ΔΙΚΗ ΜΑΣ

Τόποι μνήμης,
Θέατρα μνήμης

Μεγάλη Ιδέα,
ιστ.συνείδηση,
συγκρότηση
ταυτότητας,
επινοημένη
παράδοση.

ΤΟ ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

“Εν άπόμην έτος—το 1920—
—άποδίδεται σήμερα εις το
—συνθηκ—των Σεβασών. έπι—

λάδα, το 1920...
×
“Υπέρ ποτε Ισχυρά και όπλο
ποτε άκμαία και όπερήφανος,
χωρεί προς τα πρόσω ή “Ελλη—

Το 1921, το συμπληρου
μιάν εκατονταετίαν από του ι
ερού έτους της πρώτης “Ελλη
νικής εκρήξεως, θά ιδη ά
ιστορίαν του το άπερχόμενον
1920—το έτος της “Ελλάδος.

νον, το όλον έργον της “Ελλη
νικής αποκαταστάσεως, το έρ
γον το οποίον εγκλείει εις την
άντακωχίν μνημόν, πυκνοήμαν
1920—το έτος της “Ελλάδος.

λεμκήν περίοδον, δ “Ελληνικ
ήμπερικώς στόλος, παρουσιάζε
ευθύς από των πρώτων μετά την
καί πλέον, χρίς εις την ευγενή

Η κατανόηση του ιστορικού παρελθόντος δεν οικοδομείται τόσο μέσα από αποδείξεις τεκμηρίων, αλλά μάλλον μέσα από τον συμβολικό και φαντασιακό χώρο, όπου εντάσσονται οι αναπαραστάσεις.

Raphael Samuel (2012). *Theatres of memory. Past and present in contemporary culture*. London, New York: Verso, 381-2

Ο λόγος περί αλυτρωτισμού κοινός
παρονομαστής σε φύλλα Ελεύθερου Τύπου,
Αθηναϊκής και Σφαίρας.

Η Μεγάλη Ιδέα ως καθεστώς ιστορικότητας
(τελεολογική ανάγνωση του ιστορικού
παρελθόντος)

«Τα εθνικά γεγονότα έλαβον
τοιαύτην τροπήν, ώστε
σύμπας ο λαός έχει ήδη την
προσοχήν του εστραμμένην
προς τα μικρασιατικά πεδία,
πεποιθώς ότι, **ως και άλλοτε**
επί των μακεδονικών και των
βυζαντινών χρόνων,
ελληνικάί νίκαι θέλουν
δοξάσει ταύτα. Η Εκτελεστική
Επιτροπή της
Εκατονταετηρίδος
εθεώρησεν άκαιρον την
διεξαγωγήν εορτασμών υπό
τοιούτους όρους και
απεφάσισεν όπως πάσα
τοιαύτη ενέργεια αναβληθή
επ' άόριστον αναμενομένης
της καταλληλοτέρας
εποχής»...

Στις 5/4/1921 ορίστηκε το 1930 ως το νέον εορτάσιμον έτος.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Γ. ΧΑΡΙΤΑΚΗ

ΓΕΝ. ΚΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΕΩΣ ΚΕΝΤΡ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ

ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ



23728

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ"

1921

To '21 to 1924...

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ :
ΠΑΠΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 25

ΤΗΛΕΦ. 15 - 07

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΣΠ. ΜΕΛΑΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 176

ΑΘΗΝΑΙ
ΤΕΤΑΡΤΗ
26
ΜΑΡΤΙΟΥ
1924

ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΛΕΠΤΑ 50

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΖΗΤΩ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ Η ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΙΣ!...

Η Δ' ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΕΚΗΡΥΞΕ ΔΙΑ ΠΑΜΨΗΦΙΑΣ ΤΗΝ ΕΚΠΤΩΣΙΝ ΤΗΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΓΛΥΞΕΒΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΙΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ -ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ.-ΑΜΝΗΣΤΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΥΠΟΔΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΧΑΡΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΔΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ.-ΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΕΠΑΝΕΡΧΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ.-Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ΕΠΙΣΗΜΩΣ ΤΟ ΣΤΕΜΜΑ Κ'ΕΓΚΑΙΝΙΑΖΕΙ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΘΝΟΣΗΜΟΝ.-ΑΠΕΙΡΑ ΠΛΗΘΗ ΕΝ ΕΞΑΛΛΩ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΩ ΠΑΝΗΓΥΡΙΖΟΥΝ ΔΙΑ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ.

ΑΠΟΘΕΘΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΤΕΙΝ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ



Η «Μαχία Λαζάρου», διακόσμηση έργου του γάλλου γλύπτη Ρενό.

Δημοκρατία 26-3-1924.

Πρωινή εφημερίδα 1923-27, όργανο του κόμματος της
Δημοκρατικής Ενώσεως του Αλέξανδρου Παπαναστασίου.
[Αρχείο Βιβλιοθήκης της Βουλής](#), σ. 495.

Ἡ Δημοκρατία οὐσιαστικῶς ἐκηρύχθη ἀπὸ τῆς χθὲς μετὰ τὰς βροντὰς τῶν πυροβόλων τῆς Ἐθνικῆς ἐπετείου, μετὰ τὸν ἤχον τῶν σκληρίγγων τοῦ Δημοκρατικοῦ στρατεύματος, μετὰ τὰς ἰαχὰς ἐνὸς λαοῦ ἐξαγνισθέντος καὶ ὑψωθέντος μετὰ τὰ πτερὰ τοῦ ὠραιότερου ἐνθουσιασμοῦ, μετὰ τὰ ὅπλα τῆς χερσὸς, τὰ χειροκροτήματα καὶ τὰς ζητωκραυγὰς μιᾶς Συνελεύσεως, ἡ ὁποία ἐξάρθεισα εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων ἐπέτελεσε μέγαν βῆμα πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς Ἐθνικῆς ἀναστημιουργίας. Ἀ-

Εφ. Δημοκρατία 26-3-1924, πρωτοσέλιδο.
Αρχεῖο Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς, σ. 495.
Το ψήφισμα γιὰ τὴν αβασίλευτὴ δημοκρατία

γῶνες ἐνὸς αἰῶνος ἐστεφανώθησαν χθὲς διὰ τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς πράξεως τῆς Δ' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικῆς Συνελεύσεως. Ἐνὸς αἰῶνος ἀγῶνες λαῖκοι τοὺς ὁποίους ἐνεκαινίσαν ὁ Γέρωσ τοῦ Μωρητῆ, ὁ μέγας Κολοκοτρώνης καὶ τοὺς ὁποίους ὠδήγησαν εἰς τὸ λαμπρόντων ἀποκορύφωμα ἑνὸς συμπατριώτης του, ἐκλεκτὸν τέκνον τῆς Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πρώτης Ἑλληνικῆς Δημοκρατικῆς Κυβερνήσεως. Εἶνε ἀγῶνες κατὰ πάσης τυραννείας, κατὰ πάσης αὐθαιρεσίας, κατὰ πάσης ἐπιβουλῆς τῶν λαϊκῶν συμφερόντων. Εἶνε ἀγῶνες

François Rude, *La Marseillaise* (*The Departure of the Volunteers of 1792*), 1833-6, limestone, c. 12.8 m high, Arc de Triomphe de l'Etoile, Paris. [wikipedia](#)



Par Jiuguang Wang — Flickr: Arc de Triomphe, CC BY-SA 2.0, [commons.wikimedia](#)



Δημοκρατία 26-3-1924. [Αρχείο Βιβλιοθήκης της Βουλής](#), σ. 495.

Οι τελετές συγκροτούν/επινοούν παραδόσεις,
μεταδίδουν πολιτισμική μνήμη, συγκροτούν
ταυτότητα, διαμορφώνουν ιστορική συνείδηση.

To '21 to 1930...

«Ο εορτασμός των εθνικών επετείων δεν αποτελεί μνημόσυνο και δεν διεξάγεται χάριν του παρελθόντος. Ο εορτασμός των εθνικών επετείων είναι πανήγυρις φαιδρά, δέον να τελείται μετ' ενθουσιασμού και χαράς και απευθύνεται προς το μέλλον. Δεν εορτάζομεν χάριν των κεκοιμημένων ηρώων. Εορτάζομεν χάριν των τέκνων μας».

Γεώργιος Βλάχος, «Το εθνικόν αίσθημα», εφ. Η Καθημερινή, φύλλο 26-3-1930, σ. 1

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1881

ΙΔΡΥΤΗΣ ΒΛ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΕΩΡΓ. Σ. ΒΟΥΤΣΙΝΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ ΕΤΟΣ Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΑΡ ΦΥΛΛ 417

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

Η ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΤΕΤΑΡΤΗ
26
ΜΑΡΤΙΟΥ
Σάβας Δραγαγιάν Γαβριλ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΚΟΡΑΗ 7 ΑΡΙΘ ΤΗΛΕΦ 73-15

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ ΕΩΡΤΑΣΕ ΧΘΕΣ ΕΝ ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΕΙ ΣΥΝΑΓΕΡΜΩ ΤΗΝ ΕΚΑΤΟΣΤΗΝ ΕΠΕΤΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΑΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

Η ΧΘΕΣΙΝΗ ΟΨΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ.-ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΧΕΙΜΑΡΡΟΙ ΚΑΤΑΚΛΥΖΟΥΝ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ.-Ο ΛΑΪΚΟΣ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ.-Η ΠΑΡΑΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΙ.ΜΟΣ ΤΕΛΕΤΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ.-Η ΕΟΡΤΗ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤ.ΜΙΟΝ.-Η ΠΑΡΕΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΑΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ.-Η ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΕΟΡΤΗ.-ΦΩΤΑΓΩΓΗΣΙΣ ΚΑΙ ΛΑΜΠΑΔΗΦΟΡΙΑ.-Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ



ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΘΕΣΙΝΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΕΝΑΡΞΙΝ ΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

Ακρόπολις, 26-3-1930.

Αρχείο Βιβλιοθήκης της Βουλής, σ. 1.

[εφ. Ακρόπολις, 1η σελ., 26 Μαρτίου 1930]

Η ΜΕΓΑΛΗ ΗΜΕΡΑ

[..] Ωσάν από **καθακτήριο** επέρασε χθες η εθνική ψυχή. Η τραγωδία της Μικρασίας την είχε αιχμαλωτίσει. Ο μεταπολεμικός υλισμός την είχε σκεπάσει. Το δύσκολο ανέβασμα από την καταστροφή προς την περισυλλογή και την ανασύνθεσι την είχε κουράσει. Η φρικτή καθημερινή βιοπάλη την είχε σταματήσει εις το πρόβλημα του αδυσωπήτου «σήμερον» και του αγνώστου «αύριον». Αλλά χθες ήτο η μεγάλη ημέρα του **καθαμού**. Χθες, η εθνική ψυχή εβαπτίσθη εις την κολυμβήθρα των ιδανικών, εσκίρτησεν υπό την συγκίνησιν των ωραιότερων και **ιερωτέρων αναμνήσεων**, ελησμόνησε το «σήμερον», ηδιαφόρησεν διά το «αύριον» και έστρεψε προς τα οπίσω και ήντλησε ζωήν από τους αθανάτους νεκρούς. [..] εξεχύθη εορτάζουσα την μεγίστην των εορτών της.

«..θέαμα.. φρενίτις» -
Επιτέλεση / εικονιστική
συγκρότηση της ιστορίας.
Η ιστορία ως εικόνα &
δράμα.

εφ. Ακρόπολις,
7η σελ., 26
Μαρτίου 1930

Εἶνε ἓνα θέαμα ἀπερίγραπτον σὲ
γραφικότητα, ἀφάνταστον εἰς ἐνθουσια-
σμόν, ἓνα θέαμα ποῦ γεμίζει τὴν καρ-
διὰ χαρὰ καὶ συγκίνησι. Ἐνα θέαμα
ἀλησιμόνητον. Ἡ βοή τοῦ πλήθους εἶνε
συνεχῆς καὶ ἀδιάλειπτος. Καὶ μέσα εἰς
τὴν βοήν δύο λέξεις ξεχωρίζουν:

— Νὰ ζήστε βουνά!

— Νὰ ζήστε ἔλατα!

Καὶ οἱ εὐζῶνοι παραλαύνουν, παρε-
λαύνουν. Πολλὰ μάτια γεμίζουν δά-
κρυα καὶ πολλὰ στόματα τραγουδοῦν
κλέφτικα τραγούδια καὶ ὕστερα πάλι τὸ
«Μαύρ' εἶν' ἡ νύχτα στὰ βουνά» ὅταν
τοὺς ἤχους τοῦ τοῦ σκορπίζει ἡ μου-
σική. Καὶ ἡ φρενίτις ἐξακολουθεῖ καὶ
δὲν παύει οὔτε τὴν ὥρα ποῦ τὸ τάγμα
σάν ὄνειρο χάνεται εἰς τὴν καμπὴν τῆς
ὁδοῦ Πανεπιστημίου. Χάνεται, ἀλλ' ἀ-
φήνει ὀπίσω του τὸν ἀέρα τοῦ βουνοῦ,
τῆς λεβεντιάς, τῆς ἐλευθερίας.

*Επιτέλεση του παρελθόντος, το παρελθόν ως
καταφύγιο, εθνικοποίηση των μαζών.*

Αρχείο ΕΡΤ, Μέρες 25ης Μαρτίου
Παρασκήνιο (1994), 20':34
" (23':00")-28':53"

<https://archive.ert.gr/69019/>

Ιστορικά δρώμενα & αναπαραστάσεις της εθνικής ιστορίας

- Εκκοσμικευμένη θρησκευτική πομπή [παρέλαση] στην υπηρεσία του εθνικισμού..
- Μαζικό λαϊκό ψυχαγωγικό θέαμα: η Επανάσταση ως καταναλωτικό προϊόν..
- Το νεοελληνικό πάνθεο [των ηρώων] παρευλαύνει μπροστά στα μάτια των θεατών..
- Ο επινοημένος εικαστικός κανόνας έχει διαμορφωθεί..
- Σκηνοθεσία εθνικού παρελθόντος, δίψα για θεάματα πατριωτικού περιεχομένου, «επιτέλεση»
- Πρόσκαιρη κοινωνική συμφιλίωση καθόσον διαρκεί η τελετή.. (Έπονται οι πολιτικές συγκρούσεις της δεκαετίας του 1930).

Πολιτικές μνήμης

- «Οι τελετουργίες και τα δρώμενα της Εκατονταετηρίδας σχεδιάστηκαν και εκτελέστηκαν με στόχο την ενίσχυση και εμπέδωση της εθνικής ταυτότητας, στο πλαίσιο των κρίσιμων συνθηκών που όριζαν το τραύμα της ήττας και της προσφυγιάς, το εθνοτικό μωσαϊκό της Ελλάδας του Μεσοπολέμου, οι πολιτειακές και πολιτικές περιπέτειες, το διεθνές περιβάλλον» (Κουλούρη 2020, 539).

- Ιδρυτικοί [ζωτικοί] μύθοι, πολιτισμική μνήμη: Jan Assmann 2017
- Η Ιστορία ως κοινωνική μνήμη, ιστορικός κανόνας, διαμεσολαβημένη μνήμη: Peter Burke 1989
- Εθνική μνήμη: Ernest Renan 1882, Antony Smith 1999
- Τόποι μνήμης [lieux de mémoire]: Pierre Nora 1997
- Θέατρο μνήμης [φαντασιακός χώρος όπου εντάσσονται οι αναπαραστάσεις]: Raphael Samuel 2012
- Εικονιστική συγκρότηση μνήμης: Paul Ricoeur 2000, Peter Burke 1989
- Ιστορία του βλέμματος, ο νεωτερικός παρατηρητής, μαζικά ιστορικά θεάματα, επιτελέσεις..
- Ιστορία της ανάμνησης: John Gillis 1994
- Επινοημένη παράδοση: Eric Hobsbawm & Terence Ranger 1983
- Εθνικοποίηση των μαζών (βλ. ναζιστικές φιέστες): George Mosse 1975
- Προ-σημείωση ιστορικού παρελθόντος (Λιάκος, ιστορική κουλτούρα, το παρελθόν υφαίνεται..)



Ευχαριστώ!

